

Spis treści

Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XIII
Rozdział I. Geneza, rozwój i model sądownictwa administracyjnego w Polsce	1
§ 1. Początki sądowej kontroli administracji na ziemiach polskich	6
§ 2. Najwyższy Trybunał Administracyjny w II Rzeczypospolitej	11
§ 3. Sądownictwo administracyjne po II wojnie światowej	28
§ 4. Model polskiej jurysdykcji administracyjnej	52
Rozdział II. Konstytucyjne podstawy sądownictwa administracyjnego	71
§ 5. Istota problemu	73
I. Uwagi wstępne	73
II. Historyczne konstytucje	74
III. Obecne umocowanie konstytucyjne	77
§ 6. Znaczenie konstytucyjnego umocowania sądownictwa administracyjnego	82
I. Istota problemu	82
II. Zasada dwuinstancyjności	88
III. Zasada niezawisłości sędziowskiej	92
IV. Dalsze konsekwencje konstytucyjnego umocowania	93
§ 7. Postulaty <i>de lege ferenda</i>	95
Rozdział III. Sądy administracyjne a system sądownictwa powszechnego	97
§ 8. Uwagi wstępne	99
§ 9. Płaszczyzna ustrojowa i osobowa	101
§ 10. Więź orzecznicza w ramach nadzoru judykacyjnego i działalności uchwałodawczej	105
I. Uwagi wstępne	105
II. Dopuszczalność rozpatrywania środków zaskarżenia	106
III. Wzajemny wpływ w ramach działalności uchwałodawczej	107
§ 11. Relacje pomiędzy sądami administracyjnymi a sądami powszechnymi w kontekście wyrządzenia szkody prawomocnym orzeczeniem	107
§ 12. Relacje na etapie wszczęcia postępowania	111
§ 13. Relacje pomiędzy postępowaniem sądowoadministracyjnym a postępowaniem karnym	112
§ 14. Relacje pomiędzy postępowaniem sądowoadministracyjnym a cywilnym	115
§ 15. Wzajemny wpływ orzeczeń	121
§ 16. Relacje pomiędzy postępowaniem sądowoadministracyjnym a cywilnym w kontekście wykonania wyroku sądu administracyjnego	128

Rozdział IV. Kompetencja sądów administracyjnych	131
§ 17. Uwagi wstępne	135
§ 18. Problem jurysdykcji krajowej sądów administracyjnych	137
§ 19. Problem immunitetów w postępowaniu sądowoadministracyjnym ..	140
§ 20. Właściwość sądów administracyjnych a dopuszczalność drogi sądowoadministracyjnej	141
§ 21. Zakres przedmiotowy kontroli sądowoadministracyjnej	154
I. Skarga na decyzję administracyjną	165
II. Skarga na postanowienie wydane w postępowaniu administracyjnym ..	169
III. Skarga na postanowienia wydane w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym	172
IV. Skarga na akt lub czynność (art. 3 § 2 pkt 4 PrPostSAdm)	173
V. Skarga na pisemne interpretacje przepisów prawa podatkowego wydane w sprawach indywidualnych	177
VI. Skarga na akty prawa miejscowego organów jednostek samorządu terytorialnego i terenowych organów administracji rządowej	180
VII. Skarga na akty organów jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, inne niż akty prawa miejscowego, podejmowane w sprawach z zakresu administracji publicznej	183
VIII. Skarga na akt nadzoru nad działalnością samorządu terytorialnego	184
IX. Skarga na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania	188
X. Skarga w innych sprawach przewidzianych w przepisach szczególnych.	192
XI. Rozstrzygnięcie sporów kompetencyjnych i o właściwość	194
XII. Wyłączenia	198
§ 22. Właściwość rzeczowa, miejscowa i instancyjna sądu administracyjnego	199
§ 23. Zasada <i>perpetuatio fori</i> oraz zmiany w zakresie właściwości	201
§ 24. Konsekwencje naruszenia przepisów regulujących właściwość sądów administracyjnych	203
Rozdział V. Zasady ogólne postępowania sądowoadministracyjnego	205
§ 25. Uwagi wprowadzające	206
§ 26. Katalog zasad podstawowych	208
I. Zasada dwuinstancyjności	209
II. Zasada legalności	212
III. Zasada udzielania pomocy prawnej stronom	213
IV. Zasada ekonomiki procesowej (szybkości)	215
V. Zasada jawności postępowania	216
VI. Zasada dostępu do sądu	217
VII. Zasada kontrydiktoryjności	218
§ 27. Katalog zasad procesowych szczegółowych, charakterystycznych dla postępowania przed sądami administracyjnymi	219
I. Zasada równości stron	220
II. Zasada dyspozycyjności	220
III. Zasada prymatu załatwienia sprawy w postępowaniu przed organem administracji	221
IV. Zasada prawdy materialnej	222
V. Zasada orzekania według stanu obowiązującego w dacie podjęcia zaskarżonego aktu lub czynności	223
VI. Zasada niezwiązania granicami skargi	224
VII. Zasada związania oceną prawną wyrażoną w prawomocnym orzeczeniu sądu	225
§ 28. Rola zasad ogólnych w postępowaniu sądowoadministracyjnym ...	227

Rozdział VI. Strony i uczestnicy postępowania sądownoadministracyjnego	231
§ 29. Ewolucja regulacji prawnej stron i uczestników postępowania	233
I. Wprowadzenie	233
II. Ustawa o Najwyższym Trybunale Administracyjnym	233
III. Rozporządzenie Prezydenta RP o Najwyższym Trybunale Administracyjnym	234
IV. Przepisy Działu VI KPA	235
V. Ustawa o Naczelnym Sądzie Administracyjnym	238
§ 30. Strony postępowania sądownoadministracyjnego w ramach dwuinstancyjnego sądownictwa administracyjnego	240
I. Skarżący	240
II. Organ, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania jest przedmiotem skargi	254
§ 31. Uczestnicy postępowania	255
I. Uczestnicy postępowania na prawach strony	255
II. Uczestnicy postępowania	257
§ 32. Zdolność sądowa i zdolność procesowa	263
I. Zdolność sądowa	263
III. Pełnomocnictwo	269
§ 33. Strony i uczestnicy postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym	270
I. Wprowadzenie	270
II. Wnoszący skargę kasacyjną	270
III. Strona, która nie wniosła skargi kasacyjnej	272
IV. Uczestnicy postępowania	273
Rozdział VII. Wszczęcie postępowania sądownoadministracyjnego	275
§ 34. Przesłanki dopuszczalności skargi do WSA	277
I. Zasada wyczerpania administracyjnych środków zaskarżenia	277
II. Wezwanie do usunięcia naruszenia prawa	281
III. Zbieg dróg postępowania sądownoadministracyjnego i nadzwyczajnego postępowania administracyjnego	293
§ 35. Termin i tryb wniesienia skargi	297
§ 36. Wymagania formalne skargi	300
§ 37. Uprawnienia autokontrolne organu, którego działanie lub bezczynność (przewlekłe prowadzenie postępowania) stały się przedmiotem skargi	303
§ 38. Skutki wniesienia skargi	308
Rozdział VIII. Postępowanie rozpoznawcze i zasady orzekania przez sądy administracyjne	311
§ 39. Zainicjowanie postępowania przed sądem administracyjnym	312
I. Wymagania formalne oraz tryb i termin wnoszenia skargi	314
II. Wymagania formalne oraz tryb i termin wnoszenia wniosków	318
§ 40. Skutki zaskarżenia	318
I. Wszczęcie postępowania sądownoadministracyjnego	318
II. Zmiana pozycji procesowej organu	319
III. Udzielenie ochrony tymczasowej	319
§ 41. Cofnięcie skargi	322
§ 42. Stadia postępowania przed WSA	323
I. Badanie skargi pod kątem wymagań formalnych	323
II. Badanie dopuszczalności skargi	324
III. Badanie zasadności skargi	331
§ 43. Zawieszenie i umorzenie postępowania	341

I. Zawieszenie postępowania	341
II. Umorzenie postępowania	345
Rozdział IX. Środki ochrony stosowane przez sądy administracyjne	349
§ 44. Uwagi wstępne	350
§ 45. Instytucja sygnalizacji	350
I. Sygnalizacja ogólna	350
II. Sygnalizacja szczególna	352
§ 46. Uprawnienia orzecznicze sądu o charakterze dyscyplinującym i represyjnym	353
I. Ukazanie organu grzywną	354
II. Uprawnienie sądu do rozpoznania sprawy co do jej istoty	360
III. Uprawnienie do rozpoznania sprawy na podstawie odpisu skargi	361
IV. Stwierdzenie rażącego naruszenia prawa	363
§ 47. Podsumowanie	363
Rozdział X. Środki odwoławcze w postępowaniu sądowoadministracyjnym	365
§ 48. Ogólne założenia zaskarżalności orzeczeń sądowych w postępowaniu sądowoadministracyjnym	372
I. Wprowadzenie do rozważań	372
II. Historyczne uwarunkowania zaskarżalności orzeczeń sądowych	373
III. Rodzaje i konsekwencje wadliwości orzeczeń sądowych	381
IV. Pojęcie i znaczenie środków zaskarżenia	390
V. System środków zaskarżenia w postępowaniu sądowoadministracyjnym	402
§ 49. Środki odwoławcze	425
I. Skarga kasacyjna	425
II. Zażalenie	475
§ 50. Środki odwoławcze a pozostałe środki zaskarżenia przysługujące od nieprawomocnych orzeczeń sądowych	496
I. Uwagi wstępne	496
II. Odwołanie od zarządzenia przewodniczącego składu w sprawie sprostowania lub uzupełnienia protokołu	496
III. Odwołanie od pozostałych orzeczeń przewodniczącego wydawanych w toku rozprawy	498
IV. Sprzeciw od postanowień i zarządzeń referendarza sądowego	499
§ 51. Zakończenie	504
Rozdział XI. Prawomocność i skuteczność orzeczeń sądów administracyjnych	505
§ 52. Prawomocność	508
I. Istota	508
II. Znaczenie	521
III. Postulaty <i>de lege ferenda</i>	537
§ 53. Skuteczność	538
I. Skuteczność i efektywność orzeczeń NSA	538
II. Wykonalność	547
Rozdział XII. Weryfikacja prawomocnego wyroku sądu administracyjnego	555
§ 54. Wprowadzenie do rozważań	559
I. Nadzwyczajne środki zaskarżenia a prawomocność orzeczenia sądowego	559
II. Stosunek nadzwyczajnych środków zaskarżenia do zwyczajnych środków zaskarżenia	564

III. Stosunek nadzwyczajnych środków zaskarżenia w postępowaniu sądowoadministracyjnym do nadzwyczajnych trybów postępowania administracyjnego	568
§ 55. Skarga o wznowienie postępowania sądowoadministracyjnego	571
I. Istota skargi o wznowienie postępowania sądowoadministracyjnego	571
II. Wniesienie skargi o wznowienie postępowania	573
III. Podstawy skargi o wznowienie postępowania sądowoadministracyjnego	580
IV. Rozpoznanie skargi o wznowienie	600
§ 56. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	610
I. Istota skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	610
II. Wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	614
III. Podstawy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	622
IV. Rozpoznanie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	624
V. Rozstrzygnięcie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	627
§ 57. Wniosek o unieważnienie prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego	628
I. Istota wniosku o unieważnienie prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego	628
II. Stosunek wniosku o unieważnienie prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego do pozostałych nadzwyczajnych środków zaskarżenia	630
III. Złożenie wniosku o unieważnienie prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego	632
IV. Rozpoznanie wniosku o unieważnienie prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego	635
V. Rozstrzygnięcie wniosku o unieważnienie prawomocnego orzeczenia sądu administracyjnego	636
§ 58. Zakończenie	637
Rozdział XIII. Wykonanie wyroku sądu administracyjnego	639
§ 59. Kasacyjny model orzekania a problem wykonania wyroku sądu administracyjnego	641
§ 60. Postępowanie prowadzone po uprawomocnieniu się wyroku sądu administracyjnego i sankcje związane z niedopelnieniem obowiązku wykonania tego wyroku	654
Rozdział XIV. Problem zachowania jednolitości orzecznictwa sądów administracyjnych	665
§ 61. Rodzaje instytucji ujednolicających orzecznictwo sądów administracyjnych	670
§ 62. Uchwały Naczelnego Sądu Administracyjnego	673
I. Wprowadzenie	673
II. Przesłanki przedmiotowe podjęcia uchwał NSA	676
III. Przesłanki podmiotowe wszczęcia trybu uchwałodawczego	695
IV. Postępowanie w przedmiocie odpowiedzi na pytania prawne	699
V. Rodzaje rozstrzygnięć NSA podejmowanych w trybie uchwałodawczym	709

Spis treści

VI. Zakres mocy wiążącej uchwał NSA	726
§ 63. Wpływ kontroli orzeczeń na skutek zaskarżenia na jednolitość orzecznictwa sądów administracyjnych	739
§ 64. Znaczenie instytucji przedstawiania pytań prawnych do Trybunału Konstytucyjnego oraz pytań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości UE dla jednolitości orzecznictwa sądów administracyjnych	740
Indeks rzeczowy	747